

Шкіренко В. В.

ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЇЇ КОНТРОЛЬ

У статті проведено аналіз основних особливостей реалізації інвестиційного процесу, запропоновано варіанти їхньої систематизації та класифікації за певними авторськими ознаками з метою виявлення сутності впливу на види, форми та зміст інвестиційного контролю як системоутворюючого елемента ефективного управління господарською діяльністю.

Ключові слова: інвестиції, контроль, інвестиційна діяльність, інвестиційний контроль, інвестиційний процес, інвестиційний менеджмент.

1. Вступ

Ефективна інвестиційна діяльність підприємства є одним із найважливіших чинників економічного розвитку суб'єктів господарювання всіх рівнів, являючи собою базу економічного зростання національних економічних систем та світового господарства в цілому.

Водночас, поліформність та багатогранність економічної категорії «інвестиційний контроль», різноманітність його проявів та специфіки використання на конкретному підприємстві зумовлює складність наукового дослідження його сутності та змісту. Процес реалізації інвестиційних проектів істотно відрізняється від інших видів економічної діяльності, тому вимагає особливого підходу при здійсненні контролю. Отже, побудова раціональної та оптимальної системи управління інвестиційним процесом неможлива без урахування впливу особливостей даного виду діяльності на зміст, види та форми інвестиційного контролю, що спричинює високий ступінь актуальності зазначеної наукової проблематики та потребує глибокого науково-практичного дослідження.

Нараду з цим, якісна трансформація економічної системи, зумовлена глобалізаційними та інтеграційними процесами, спричинює суттєві зміни в організації та методах здійснення економічного контролю, що вимагає розробки та впровадження інноваційних механізмів управління інвестиційним процесом, які б враховували тенденції світового інвестиційного простору, а також гарантували належний рівень конкурентоспроможності та економічної безпеки вітчизняних підприємств на міжнародній арені.

2. Аналіз літературних даних та постановка проблеми

Проблемам дослідження економічного контролю та особливостей інвестиційної діяльності присвячені наукові роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед них: А. А. Анісімов, А. І. Зімін, А. Д. Шеремет, В. П. Савчук, М. Г. Белов, М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бугинець, Б. І. Валуєв, О. А. Петрик, М. І. Бондар, С. М. Бичкова, В. В. Сопко, В. Беренс, Д. Нортон, У. Шарп, Д. Кле-ланд, П. Невіт, Д. Рассел, А. Томпсон та ін. [1–3].

Наукова проблематика аналізу та контролю інвестиційної діяльності висвітлена в низці дисертаційних досліджень вітчизняних авторів: Грицай Т. Л. «Аналіз

та аудит інвестиційних проектів» (2012 р.) [4], Пономаренко Є. Б. «Бухгалтерський облік і контроль операцій з фінансовими інвестиціями: теорія і методика» (2012 р.) [5], Шаровської Т. С. «Організаційно-методичні засади внутрішнього контролю реальних інвестицій» (2010 р.) [6] та ін., що яскраво ілюструє нагальну необхідність реформування інвестиційної сфери держави, зокрема її контролю. Водночас, жоден з перелічених авторів повно не розкрив вплив особливостей інвестиційної діяльності на види та форми її контролю, адже інвестиційна діяльність є складною та багатогранною системою суспільно-економічних відносин, з певним набором специфічних особливостей, що мають бути кваліфіковано детерміновані для розробки оптимальної та ефективної системи контролю за інвестиційним процесом на всіх рівнях його реалізації.

3. Об'єкт, ціль та задачі дослідження

Об'єктом дослідження виступає інвестиційна діяльність, предметом аналізу є вплив її особливостей на види та форми контролю.

Проведене дослідження ставить за мету аналіз впливу особливостей інвестиційної діяльності на її контроль.

Досягнення поставленої мети реалізується шляхом виконання низки взаємопов'язаних завдань:

1. Визначення груп чинників впливу на інвестиційну діяльність компанії для подальшої ідентифікації та групування її специфічних особливостей.
2. Обґрунтування поняття «інвестиційний контроль», визначення його суб'єктивно — об'єктивного складу.
3. Встановлення особливостей інвестиційного контролю в залежності від характеристик інвестиційного процесу.
4. Визначення впливу досліджених особливостей інвестиційної діяльності на види та форми контролю.

4. Дослідження сутності впливу особливостей інвестиційної діяльності на зміст, види та форми її контролю

Закон України «Про інвестиційну діяльність» визначає її як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій (всіх видів майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності,

в результаті якої створюється прибуток (дохід), або досягається певний ефект) [7].

На реалізацію інвестиційної діяльності підприємства впливає низка взаємозалежних чинників, адже суб'єкт господарської діяльності є системоутворюючим компонентом економічної системи держави, функціонування та розвиток якої зумовлено певними соціально-економічними закономірностями.

Зовнішнє середовище, що оточує підприємство є багатогранною гіперсистемою зі складними специфічними взаємодіями, важливу роль у якій відіграють політичні, економічні, культурні, соціальні чинники, уряд, НТП тощо. Водночас, у сучасних умовах глобалізації та лібералізації економічних відносин очевидною стає тенденція підвищення відкритості мікроекономічних систем (саме суб'єктів господарювання) як результат світової тенденції лібералізації національних економік, обміну інформацією, технологіями, капіталом, товарами, послугами. Тому визначення та науково-практичне дослідження чинників впливу на інвестиційний процес має важливе значення для подальшого розвитку теорії інвестиційного контролю.

Визначення груп чинників впливу на інвестиційну діяльність компанії залежить від концепції дослідження функціонування підприємства. У сучасній науковій літературі виділяють дві основні концепції – раціоналістичну та маркетингову. Відповідно до раціоналістичної концепції результативність діяльності залежить від внутрішніх чинників, а підприємство розглядається як замкнута економічна система. В умовах поглиблення глобалізаційних та інтеграційних процесів в економіці будь-яке підприємство взаємодіє з зовнішнім середовищем. Воно є системою, яка залежить від енергії, інформації, матеріалів, що надходять ззовні, а крім того, має здатність пристосовуватися до змін у зовнішньому середовищі і повинне це робити для того, щоб продовжувати своє функціонування [1]. Отже, вважаємо доцільним проводити подальше дослідження з позиції маркетингової концепції управління суб'єктом господарювання.

Автор статті вважає, що у контексті дослідження особливостей інвестиційної діяльності як сфери функціонування підприємства, чинники впливу на інвестиційний процес необхідно групувати за характером впливу на мікроекономічну систему, а отже на зовнішні та внутрішні (рис. 1), що надає можливість їхнього детального дослідження з метою встановлення впливу на господарську діяльність підприємства, зокрема на інвестиційний процес.

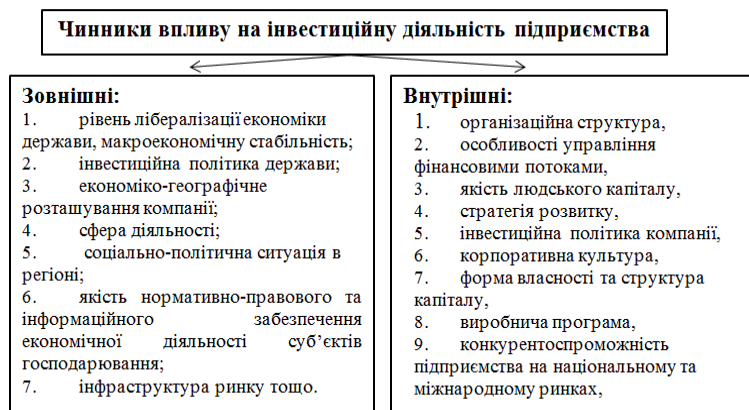

Рис. 1. Чинники впливу на інвестиційну діяльність підприємства

Отже, на ефективність реалізації інвестиційної діяльності підприємства прямо чи опосередковано впливає низка зовнішніх та внутрішніх чинників, що, у свою чергу, спричинює виникнення специфічних особливостей самої інвестиційної діяльності компанії, які неодмінно мають бути враховані керівництвом при побудові системи інвестиційного контролю.

Аналіз низки наукових досліджень, спрямованих на виявлення економічної сутності інвестиційної діяльності [2, 4, 8, 9] дає змогу згрупувати особливості реалізації інвестиційного процесу за певними ознаками (табл. 1).

Таблиця 1

Групування особливостей інвестиційної діяльності

Ознака класифікації	Особливості інвестиційної діяльності
За суб'єктами інвестиційного процесу	— реалізація корпоративних проєктів (крупних суб'єктів господарювання з різною формою власності), — діяльність інституціональних (портфельних) інвесторів, — індивідуальне (приватне) інвестування (фізичних осіб, що використовують вільні ресурси з метою нагромадження)
За об'єктами інвестування	— реальне інвестування — вкладення ресурсів у матеріальні та нематеріальні активи, — фінансове інвестування — вкладення коштів у фінансові активи (інструменти)
За структуризацією цілей	— стратегічні особливості, — оперативні особливості
За масштабом проєктів (ресурсною спроможністю підприємства)	— реалізація монопроєктів, — втілення мегапроєктів, — впровадження мультипроєктів
За регіональною ознакою	— внутрішнє інвестування (в межах держави), — зовнішнє інвестування (поза межами держави)
За ступенем ризику реалізації інвестиційного процесу	— безризикове інвестування, — реалізація проєктів з середнім рівнем ризику, — венчурне інвестування
За стадією життєвого циклу організації	— початкове інвестування, — екстенсивні інвестиційні проєкти, — реінвестування

Групування особливостей інвестиційної діяльності має важливе науково-практичне значення при побудові ефективного контролю, тому що кожному окремому суб'єкту господарювання приманні специфічні особливості діяльності, наприклад, контроль реалізації виробничих інвестиційних проєктів кардинально відрізняється від контролю за фінансовими інвестиціями, адже об'єкти управління у даному випадку мають різну економічну природу, тому процес контролю буде кардинально відрізнятися (табл. 2). У першому випадку об'єктами управління є основні фонди, що трансформуються під впливом фінансових ресурсів, при цьому визначальний вплив мають внутрішні чинники мікросистеми, у другому — цінні папери, ринкова вартість яких змінюється під впливом ринкової кон'юнктури, тобто зовнішніх економічних умов.

Таблиця 2

Вплив особливостей інвестиційної діяльності на її контроль

Види інвестиційного проекту	Особливості контролю		
	Об'єкти контролю	Джерела перевірки	Контрольовані параметри
Реальні	— інвестиційні ресурси, — основні та оборотні виробничі фонди інвестиційної сфери, — структура та результати процесу інвестування, — результативні показники інвестицій (створені активи, дохід від їхнього використання)	— первинна документація, що фіксує господарські операції в інвестиційній сфері, — дані бухгалтерської, податкової та управлінської звітності, — дані попередніх ревізій, оглядів та тематичних перевірок	— визначення первісної вартості основних фондів, — інвестиційні витрати та доходи, — показники ефективності інвестиційних проектів (статистичні та динамічні), — якість організаційної структури управління інвестиційним процесом
Фінансові	— документальне та юридичне забезпечення обліку фінансових інвестицій (цінних паперів)	— бланки цінних паперів, — розрахункові документи, — права власності, — журнали, — відомості по рахунках 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 35 «Поточні фінансові інвестиції»	— показники фінансової звітності, — класифікація фінансових інвестицій, — визначення первісної вартості інвестицій, — доходи та витрати від реалізації цінних паперів

Отже, кожному інвестиційному проекту притаманні певні особливості, що мають бути кваліфіковано детерміновані ще на передінвестиційній фазі. Тому побудова і впровадження дієвої системи інвестиційного контролю на підприємстві повинна відбуватися з використанням наукового підходу, а першим логічним етапом даного процесу є встановлення сутності та мети категорії «контроль».

У сучасній економічній літературі поняття «контроль» найчастіше визначається як постійно діючий фактор управління, що не пов'язаний виключно з перевіркою виконання управлінських рішень, забезпечуючи необхідною інформацією управлінський персонал [5]. Контроль трактується як функція управління, що об'єднує різні види діяльності, пов'язані з формуванням інформації щодо стану та функціонування керованого об'єкту, вивченням аналітичної інформації, діагностики, оцінки процесів розвитку, ефективності стратегій, результатів використання засобів та методів управління. З позиції інвестиційної діяльності контроль слід розуміти як процес спостереження й перевірки результатів практичних дій суб'єктів господарювання щодо ефективності вкладання всіх видів майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку чи соціального ефекту. Отже, здійснення інвестиційного контролю передбачає зіставлення фактичних даних з запланованими з метою ефективного управління реалізацією інвестиційних проектів і програм, виконання поставлених цілей, попередження та усунення суттєвих відхилень та негативних економічних явищ. Інвестиційний контроль на підприємстві є структурною складовою економічного контролю, тому його необхідно розглядати з двох методологічних позицій: як функцію управління інвестиційним процесом та як систему спостереження за інвестиційною діяльністю організації, в якій формується обліково-аналітична база для потреб суб'єктів інвестиційного процесу. Для більш глибокого дослідження інвестиційного контролю подальший його аналіз буде здійснюватися в якості системи економічних відносин.

Таким чином, категорія «інвестиційний контроль» являє собою багаторівневу систему економічних відносин, спрямовану на формування інформації щодо стану та тенденцій розвитку інвестиційної діяльності суб'єкта

господарювання з метою встановлення її ефективності. Як будь-яка економічна система, інвестиційний контроль має властивий суб'єктивно-об'єктивний склад та мету функціонування.

Згідно чинного законодавства інвесторами і учасниками інвестиційної діяльності можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави [2]. Цілком логічно, що перелічені учасники процесу інвестування, водночас, є і суб'єктами інвестиційного контролю, адже даний вид активності суб'єкта господарювання має на меті генерування додаткових грошових потоків чи соціального ефекту з метою задоволення потреб зацікавлених сторін (інвесторів). Таким чином, суб'єктами інвестиційного контролю можуть бути:

- 1) фізичні особи (приватні інвестори),
- 2) інституційні інвестори (фінансові установи, промислово-фінансові групи, фонди тощо),
- 3) виробничо-господарські утворення з корпоративною структурою (товариства з обмеженою відповідальністю, акціонерні, командитні товариства тощо),
- 4) державні установи (Рахункова палата України, Головне контрольно-ревізійне управління, міністерства, фонд державного майна, державні комітети і т. д.),
- 5) функціональні суб'єкти інвестиційного процесу (незалежні аудиторські, консалтингові, будівельні компанії тощо).

Діяльність суб'єктів інвестиційного контролю спрямована на дослідження стану та характеру трансформації об'єктів інвестиційної діяльності. Об'єкти інвестиційного контролю можна умовно розділити на дві групи: матеріальні та нематеріальні. До матеріальних об'єктів необхідно віднести будь-яке майно, в тому числі основні фонди та оборотні кошти в усіх галузях та сферах народного господарства, цінні папери, цільові грошові вклади, науково-технічну продукцію тощо [7], тобто матеріальні вимірювані об'єкти, що трансформуються в процесі інвестиційної діяльності з метою досягнення поставлених управлінських цілей. До нематеріальних об'єктів інвестиційного контролю належать інтелектуальні ресурси, майнові права, організаційні структури, інформаційні потоки тощо. Наряду з цим автор вважає, що до нематеріальних об'єктів інвестиційного контролю слід віднести управлінські рішення у сфері інвестиційної діяльності підприємства: їх оптимальність, ефективність,

раціональність та адекватність поточним соціально-економічними умовам. Широка варіативність суб'єктів та об'єктів інвестиційного контролю спричиняють існування великої кількості його видів та форм, що можуть бути класифіковані за різними ознаками (рис. 2).

суб'єкта господарювання, управління інвестиційними ризиками та досягнення бажаного економічного (соціального) ефекту.

Зовнішній контроль здійснюється спеціальними вповноваженими органами та іншими структурами незалежного контролю в сфері інвестицій. Зовнішній інвестиційний контроль складається з державного контролю (здійснюється вищими органами законодавчої та виконавчої влади, державними органами управління та спеціалізованого державного контролю, основи даного виду контролю регламентовані українським законодавством) та незалежного інвестиційного аудиту (перевірка достовірності фінансової звітності і бухгалтерського балансу інвестицій, встановлення відповідності та правильності їх відображення в обліку, дотримання чинного порядку здійснення інвестиційної діяльності на території України). Таким чином, внутрішній та зовнішній інвестиційний контроль є взаємодоповнюючими елементами системи контролю інвестиційної діяльності компанії, керуються спільними принципами, засобами та завданнями, формуючи цілісне уявлення щодо ефективності інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання, але з метою

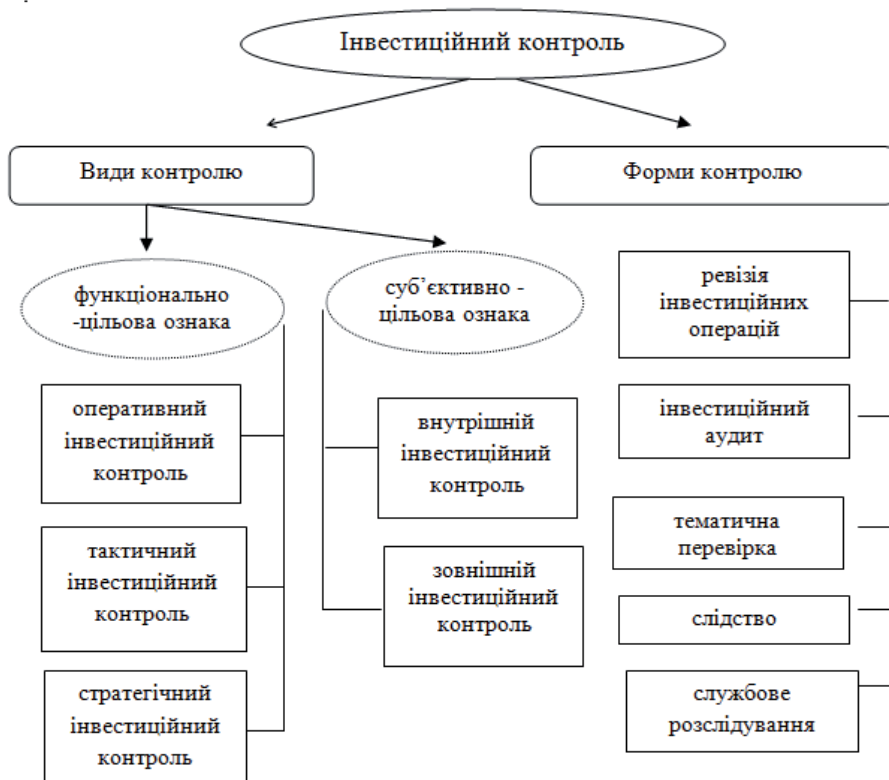

Рис. 2. Види та форми інвестиційного контролю

Інтенсивність трансформації об'єктів інвестиційної діяльності визначається характером та структурою цілей компанії. Таким чином, в залежності від даної ознаки можна виділити наступні види контролю [10]:

- стратегічний інвестиційний контроль (дослідження стану реалізації інвестиційної стратегії підприємства та основних показників діяльності, контрольний період — квартал, рік),
- тактичний інвестиційний контроль (виявлення ефективності поточних інвестиційних цілей, проектів, програм. Контрольний період — місяць, квартал),
- оперативний інвестиційний контроль (аналіз виконання календарних інвестиційних планів, поточних завдань, розрахунків, інвестиційних контрактів тощо).

За спрямованістю контрольних дій залежно від ідентифікації суб'єкта та об'єкта контролю розрізняють внутрішній і зовнішній інвестиційний контроль.

Внутрішній (управлінський) інвестиційний контроль реалізують спеціально створені для цього підрозділи в структурі підприємства з метою забезпечення нагляду і управління економічними процесами з боку керівництва органа чи організації. Даний вид контролю є процесом перевірки та генерації інформаційного забезпечення з метою задоволення потреб керівництва, аналізу інвестиційної політики підприємства, певних управлінських механізмів та процедур, прийнятих керівництвом компанії з метою підтримання високого рівня ефективності реалізації інвестиційної стратегії

задоволення інформаційних потреб різних груп суб'єктів процесу інвестиційного контролю.

Перелічені види інвестиційного контролю можуть бути реалізовані за використання його організаційних форм: ревізії інвестиційної діяльності, тематичної перевірки, інвестиційного аудиту, слідства, службового розслідування.

Ревізія інвестиційної діяльності є комплексом контрольних дій, що здійснюється за дорученням керівника вищестоящої організації з метою встановлення законності, достовірності, економічної обґрунтованості та доцільності реалізації інвестиційного процесу, а також правомірності дій посадових осіб, залучених до його реалізації [7]. Передусім, під час ревізії перевіряються правильність обліку об'єктів інвестиційного доходу, доходів та збитків від інвестиційної діяльності, коректність відображення операцій, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, на рахунках бухгалтерського обліку (синтетичні рахунки 14, 15, 35, 72). При цьому ревизором використовуються розрахунково-аналітичні прийоми контролю з метою правильного визначення перелічених доходів та збитків для надання керівництву компанії повної, достовірної, правдивої та неупередженої інформації як бази подальшого прийняття управлінських рішень.

Аудит інвестицій є формою інвестиційного контролю, одним із напрямків експертної діяльності, що спрямований на перевірку та оцінку системи бухгалтерського

обліку та внутрішнього контролю операцій, пов'язаних із інвестуванням, профілактику та виявлення зловживань і помилок в цій галузі.

У процесі аудиту інвестиційної діяльності особливо важливим є порівняння прогнозованих даних з реальними показниками з метою виявлення відхилень та оцінки їхньої істотності. Для цього аудитором виконуються певні процедури, які за своїм характером можуть бути трьох видів:

— процедури оцінювання ризиків інвестиційних проектів — це аудиторські процедури, що виконуються для отримання розуміння суб'єкта господарювання та його середовища (включно з його внутрішнім контролем) з метою оцінювання ризиків суттєвого викривлення на рівні фінансових звітів із реалізації інвестиційних проектів;

— тести контролю інвестиційних проектів — тести, які виконуються для одержання аудиторських доказів щодо операційної ефективності заходів контролю стосовно попередження або виявлення та виправлення суттєвих викривлень щодо інвестиційних проектів;

— процедури по суті інвестиційних проектів — аудиторські процедури, що виконуються для виявлення суттєвих викривлень стосовно інвестиційних проектів на рівні тверджень. Вони включають: статистичну перевірку інформації про класи операцій, залишки на рахунках та розкриття інформації; аналітичні процедури по суті [4].

Отже, як ревізія, так і аудит інвестицій мають метою перевірку правильності здійснення інвестиційної діяльності, але існує низка принципів розбіжностей між цими поняттями: характер перевірки, правове регулювання, об'єкти та суб'єкти контролю, практичні завдання та результати. Ревізія носить примусовий характер, водночас, інвестиційний аудит має на меті генерування інформаційного забезпечення для формування ефективних управлінських рішень та найчастіше має підприємницьку природу.

Тематична перевірка являє собою форму контролю окремих складових інвестиційної діяльності чи стадій реалізації проектів з метою вирішення тактичних управлінських завдань та усунення негативних явищ оперативної реалізації інвестиційного процесу, отже є формою управлінського контролю.

Слідством є процесуальні дії, в ході яких встановлюються провини відповідальних посадових та службових осіб, задіяних в інвестиційній діяльності, у здійсненні порушень щодо присвоєння матеріальних цінностей, безгосподарністю та службовими зловживаннями.

Важливою формою інвестиційного контролю є службове розслідування, метою якого є встановлення дотримання працівниками підприємств організаційних, службових обов'язків, а також законодавчих актів, які регулюють інвестиційну діяльність. Отже, слідство та службове розслідування є близькими формами контролю за своєю природою, але відмінність слідства полягає в тому, що воно спрямовано на підтвердження гіпотези щодо провини чи шахрайства конкретних суб'єктів інвестиційної діяльності, натомість, службове розслідування має на меті підтвердження ефективності діяльності працівників компанії у сфері інвестування.

Таким чином, інвестиційний контроль може здійснюватися в певних видах та формах в залежності від особливостей реалізації інвестиційної діяльності на

конкретному підприємстві. Вважаємо, що найбільш впливовими характеристиками інвестиційного процесу при здійсненні його контролю є суб'єктивно-об'єктивний склад інвестиційної діяльності та мета контролю, в залежності від чого визначаються конкретні контрольовані параметри, заходи та форми контролю. Наприклад, завдання внутрішнього інвестиційного контролю на відміну від зовнішнього, визначаються керівництвом підприємства в залежності від оперативних, тактичних чи стратегічних цілей, що в свою чергу спричинює використання певних заходів та форм контролю з метою дослідження тих параметрів, що нададуть найбільш коректну управлінську інформацію (показники управлінської звітності, розрахунок вхідної інвестиції, терміну окупності тощо). Отже, вид та форми контролю визначаються контролюючим суб'єктом в залежності від мети перевірки та контрольованих параметрів.

5. Висновки

Таким чином, організаційні види та форми інвестиційного контролю розвиваються та вдосконалюються під впливом зовнішніх та внутрішніх умов функціонування суб'єктів господарської діяльності та економічної системи в цілому, а стрімкий розвиток ринкових відносин та трансформаційні процеси в економіці України спричинюють генерацію нових видів та форм контролю, на які впливає виявлена в процесі проведеного дослідження низка факторів зовнішніх та внутрішніх факторів. Вважаємо, що проведення чіткої класифікації досліджуваних факторів має важливе значення при побудові системи інвестиційного контролю.

Водночас, у процесі дослідження обґрунтовано поняття «інвестиційний контроль», що є багаторівневою системою економічних відносин, яка формується в процесі реалізації інвестиційної діяльності організації. Тому побудова ефективного інвестиційного контролю на підприємстві неможлива без попереднього дослідження чинників впливу на інвестиційний процес, що, у свою чергу, спричинюють виникнення певних особливостей самої інвестиційної діяльності та, як наслідок, зумовлюють унікальність інвестиційного процесу кожного конкретного підприємства, що вимагає розробку та впровадження індивідуальної системи інвестиційного контролю.

Отже автор вважає, що розробка та впровадження дієвої системи інвестиційного контролю підприємства має будуватися на ідентифікації наступних послідовних положень:

1. Визначення цілей інвестиційного контролю.
2. Виокремлення найбільш суттєвих чинників впливу на інвестиційний процес компанії (зовнішніх та внутрішніх).
3. Ідентифікація особливостей інвестиційного процесу підприємства.
4. Встановлення кореляційного зв'язку між чинниками впливу та особливостями інвестиційного процесу.
5. Розробка індивідуальної системи інвестиційного контролю з використанням його необхідних видів та форм згідно основних завдань.

Таким чином, наукова проблематика вдосконалення інвестиційного контролю на вітчизняних підприємствах є дуже перспективною в сучасній економічній ретроспективі, адже саме інвестиції забезпечують сталий економічний розвиток держави, розбудови економіки та подолання

соціально-економічних криз. Іноземні інвестори мають бути зацікавлені у фінансуванні вітчизняних підприємств, тому керівникам українських компаній слід максимально ефективно використовувати та впроваджувати інноваційні практики і підходи контролю інвестицій з метою подальшого розвитку даної сфери та забезпечення стабільного розвитку та стабільності економіки.

Література

1. Прилипко, С. І. Управління міжнародними інвестиційними проектами [Текст]: навч. посібник / В. П. Савчук, С. І. Прилипко, О. Г. Величко; за заг. ред. С. І. Прилипко. — К.: КНЕУ, 2013. — 469 с.
2. Короткова, О. В. Інвестиційна привабливість підприємства та методика її оцінювання [Текст] / О. В. Короткова // Ефективна економіка. — 2013. — № 6. — С. 32.
3. Чорна, М. В. Формування ефективної інвестиційної політики підприємства [Текст]: монографія / М. В. Чорна, С. В. Глухова. — Харків: ФОП Шейніна О. В., 2010. — 210 с.
4. Грицай, Т. Л. Аналіз та аудит інвестиційних проектів [Текст]: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Т. Л. Грицай; Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана. — К., 2012. — 198 с.
5. Пономаренко, Є. Б. Бухгалтерський облік і контроль операцій з фінансовими інвестиціями [Текст]: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Є. Б. Пономаренко; Житомирський державний технологічний університет. — Житомир, 2012. — 235 с.
6. Шаровська, Т. С. Організаційно-методичні засади внутрішнього контролю реальних інвестицій [Текст]: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Т. С. Шаровська; Одеський державний економічний університет. — Одеса, 2010. — 224 с.
7. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
8. Бондар, М. І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю [Текст]: монографія / М. І. Бондар. — К.: КНЕУ, 2008. — 256 с.
9. Бычкова, С. М. Инвестиционный контроль и аудит в экономических субъектах [Текст]: монография / С. М. Бычкова, В. В. Скобара, З. З. Юлдашев. — М.: Издательский дом «Научная библиотека», 2014. — 172 с.
10. Дрозд, І. К. Класифікація економічного контролю та шляхи її вдосконалення [Текст] / І. К. Дрозд // Вісник Київського національного університету. — 2005. — № 75–76. — С. 103–108.

ВЛИЯНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ЕЕ КОНТРОЛЬ

В статье проведен анализ основных особенностей реализации инвестиционного процесса, предложены варианты систематизации и классификации по определенным характеристикам с целью выявления сущности влияния на виды, формы и содержание инвестиционного контроля как системообразующего звена эффективного управления хозяйственной деятельностью.

Ключевые слова: инвестиции, контроль, инвестиционная деятельность, инвестиционный процесс, инвестиционный менеджмент.

Шкиренко Вікторія Володимирівна, аспірант, кафедра аудиту, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, Україна, e-mail: invest.sumy@meta.ua.

Шкиренко Вікторія Володимирівна, аспірант, кафедра аудиту, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, Україна.

Shkirenko Viktoria, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Ukraine, e-mail: invest.sumy@meta.ua

УДК 657:332.025.12

DOI: 10.15587/2312-8372.2015.38596

Шаровська Т. С.,
Старенька О. М.

ОПЕРАТИВНИЙ ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ: ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ СВОЄЧАСНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Досліджено практику здійснення на промислових підприємствах оперативного обліку та контролю, відповідно до чого визначено, що ці дві системи залишаються дуже спрощеними та недосконалими, що не дає змогу своєчасно виявляти небажані відхилення та усувати їх, і як наслідок, знижує ефективність функціонування підприємства. Розроблено рекомендації щодо організації системи оперативного управління на взаємопроникненні функцій обліку та контролю, на їх глибокій інтеграції завдяки зміщенню центрів контролю з центрами прийняття оперативних рішень.

Ключові слова: оперативний облік, оперативний контроль, управління підприємством, контролінг, інтеграція.

1. Вступ

Процеси ринкових перетворень, що відбулися в Україні, вимагають певних змін в управлінні промисловими підприємствами, та відповідно, в організації обліку та контролю, як головних його інформаційних систем.

Навіть реформування бухгалтерського обліку не вирішило проблеми розвитку теорії та практики оперативного

обліку та контролю. Так, до сих пір не існує єдиної точки зору щодо визнання оперативного обліку та контролю.

В одних джерелах [1–3] вказують на те, що оперативний облік являється окремим видом господарського обліку та має свої цілі та завдання, в інших [4–6] взагалі ставлять під сумнів його існування, або наголошують на повному зникненні, але визнають існування оперативного аналізу, оперативної звітності. Останнім